

Det var Sokrates – ifølge Platon – som formulerte den tanke, at verden først ville komme i lave den dag «filosofferne blev konger». Den tilstand er vi temmelig langt fra, men et praktisk eksempel har vi dog i historien.

Blandt Europas talrige små konge- og fyrstedømmer i 1700-tallet oplevede Preussen den lykke at få en sådan konge. Det var Friedrich Wilhelm der Zweite – også kaldet *Frederik den Store*. Han hører til de største og mest forunderlige personligheder i Europas Historie.

For ham var Frankrig og især Voltaire idealer, og han var en så stor beundrer af det franske kulturliv, at han dårligt mestrede sit eget modersmål, men for det meste talte fransk. Traks efter faderens død og sin tronbestigelse indførte han en række reformer, der brød med faderens despoti og korrupsion i Preussen.

På slottet Rheinsberg – hans første Sanssouci – oprandt en periode med strålende velvære og festligt samvær, der bredte sig til hele landet. Frederik samlede sig et hof af tidens største og mest åndfulde mænd og kvinder. Han beskæftigede sig foruden med statens anliggender også med dybtgående historiske og naturvidenskabelige studier. Hans hovedinteresse var filosofien, og i en årlang brevveksling blev Voltaire hans åndelige vejleder.

Medens konger og fyrster på den tid mest var interesseret i deres eget velvære og kun betragtede folket som kvæg, der kunne udnyttes til at betale skatter, finansiere lejesoldater til småkrige og hylde dem, var Frederik varmt optaget af sit folks ve og vel. Han følte sig som folkets tjener, hvis opgave det var at udvikle borgerne, hjælpe dem til velstand og støtte de fattige og svage. Hans livssyn var verdensborgerens, ikke nationalistens, og ingen havde før ham demonstreret et næsten nutidigt demokrati. Ej heller besiddet så rige evner og så mange talenter. Han var dygtig til såvel diplomati som militærvesen og forenede humanistens tankemåde med overblikket m.h.t. omverdens problemer og magtspil. Han – for sin part – formulerede tanken: *Livet er en kamp – den der ikke vil kæmpe har ikke fortjent livets gave!*

Han vidste, at hans land var omgivet af fjender, at et stærkt og velorganiseret forsvar var nødvendigt. Hans soldater kaldte ham «Soldaterkongen» og var begejstrede for hans ledelse af hæren – hans valg af officererne uden hensyn til deres sociale oprindelse, men kun baseret på dygtighed og mod.

Den mand og hans tanker optager mig i disse septemberdage, hvor vi oplever – genoplever – ånden fra Danmark i 1941–42, fra æraen med Scavenius, Buhl og Krenchel.

Det defaitistiske og opportunistiske Danmark.

Som under Besættelsestidens første år *baser man – d.v.s. radio, presse og nu TV – mod de mennesker, der vil kæmpe* for Danmarks frihed og ikke har glemt læren fra Frederik den Store: Den der vil leve må kæmpe!

Og vil man ikke kæmpe – så har man ikke fortjent sin frihed.

I de første besættelsesår kaldte man frihedskæmperne «mordere», «skadedyr» og «terrorister». Landets mægtigste mænd tordnede imod dem. Frederik den Stores erkendelse sagde ikke disse mænd noget. De havde afvæbnet Danmark, latterliggjort værnene så officerer og soldater havde den laveste tænkelige status.

På Tysklands forespørgsel om, hvorvidt Danmark kunne eller ville forsvare sin neutralitet i tilfælde af overfald fra England (og selv sagt Tyskland selv) svarede daværende statsminister Th. Stauning, at Danmark hverken kunne eller ville forsvare sig.

Kort efter kom besættelsen – *lige efter drejebogen*.

To gamle frihedskæmpere – afdøde redaktør Bent Demer og min redaktør sidst i fyrerne Gunnar Haastrup Vig – har samstemmende berettet for mig, at det ingenlunde var en dans på roser at være frihedskæmper i Danmark først i fyrerne. *Først efter Stalingrads fald* og da krigslykken vendte for Tyskland blev frihedskæmperne respekteret og snakken om «mordere» og «skadedyr» forstummede.

I majdagene i 1945 – sagde de – var næsten alle med i frihedskampen og hævdede, at *det havde de altid været*. Det var bitre tanker min gamle redaktør luftede efter dagens

dont, når vi sent om aftenen sludrede sammen over en kop kaffe og en ostemad.

Idag er Danmarks frihed og selvstændighed truet som aldrig før. Af *et diktatur* som siger sparto til Hitlers Tyskland, som har annekteret det halve Europa. Vi kan forvente en besættelse af en militærmagt, som ikke betænker sig på at deportere 100 000 til Sibirien, skyde andre 100 000 og udplyndre landet for alle værdier ned til ure og cykler. Praksis i alle de lande Sovjetunionen har lagt sin hånd på. Afghanistan er det øjeblikkelige eksempel.

I samarbejde med og til støtte for NATO, der har beskyttet Danmark i mere end 30 år sluttede en kreds af folk sig sammen. Officerer og civile forsvarsinteresserede grundlagde «Selskabet til værn for dansk Folkestyre» og «Værn om Danmark» for at dæmme op for den *snigende socialisme og sovjetiske undergravning* af vore samfund. For at bekæmpe den udbredte tanke, at USA – verdens frieste og mest demokratiske nation – og Sovjet – det mest lukkede og diktatorisk styrede samfundssystem verden har kendt og meget betegnende kaldt «Øndskabens Imperium» faktisk er hip som hap.

Men i disse dage synes det danske folk at have vendt dem ryggen – som man gjorde med frihedskæmperne i gamle dage.

Pressen – selv de såkaldte borgerlige aviser – og radioen bakket op af TV kalder disse mennesker «gamle anti-kommunistiske fantasier» og deres bevægelse betegnes som «hemmelige selskaber, hvor gamle mænd leger» – helt i tråd med, at Hjemmeværnet i store annoncer må undskylde sig, når de øver og støjer – for at kunne forsvare landet i en krigssituation.

Samtidig lægger man dog i pressen ikke skjul på Sovjetunionens og dens vasallers grusomheder bag Jerntæppet – men derfra og til at gøre noget for at undgå disse landes skæbne, er der et langt spring.

En engelsk officer vurderede i foråret 1945 danskerne som en nation, der *«havde sidet på et gærde og betragtet to mænd slås – for derpå at springe ned, da kampen var afsluttet og trykke sejrherren i hånden»*.

Jojo – Shakespeare havde ret, da han sagde: *There is something rotten in the State of Denmark!*

September 1986,
Claus

NSpørsmål til fort.

Uansett de mange feil som ble begått på «den rette sida» både under okkupasjonstida og etterpå, sa er dette ingen unnskyldning for gammelnazistene til ikke å ta en viss lærdom. Poenget er at de under den tyske okkupasjonen satte seg utafør det som ellers var det norske folk, og at de 40–50 år etterpå fortsatt ikke vil bli en del av dette samme folket.

Noen av oss kunne nok ønske at det folket vi tilhører, hadde hatt andre eller bedre kvaliteter, – ja, faktisk bærer de fleste av oss på akkurat slike ønsker, forøvrig med høyst ulikt innhold. Men med alle sine svakheter er det likevel dette folket vi tilhører, – alle vi som gjerne må erkjenne at det nok kan skorte på individuelle kvaliteter hos oss sjøl også.

Vår felles nasjonale kvaliteter blir neppe forringet om her blandes inn noen med brun, rød eller gul hudfarge. Tvert om kan de ha en del å lære oss, om vi evner å lytte til dem med åpent sinn.

En svart afrikaner som fyller en norsk bunad med levende kjøtt og blod, kan gi oss impulser til så mangt. Vi kan så smått gledes over hva vi tross alt evner å dele med andre, men først og fremst er norsk bunad på farget hud en sang om frihetens forbrødring.

Norge elsker vi, men verden er den kloden vi har heime på.